

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Рада молодих науковців та молодих дослідників факультету мистецтв
Регіональний науково-творчий центр художньої освіти і майстерності

Студентське наукове товариство факультету мистецтв
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Київський університет імені Бориса Грінченка

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Матеріали

ІХ Всеукраїнської студентської наукової конференції
(м. Умань, 12 травня 2022 р.)

Умань
Візаві
2022

Редакційна колегія:

Терешко І. Г., кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Коваленко А. С., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інструментального виконавства, голова Ради молодих науковців та молодих дослідників факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Калабська В. С., кандидат педагогічних наук, доцент, заступник декана факультету мистецтв з наукової роботи, доцент кафедри інструментального виконавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Бикова О. В., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри хореографії та художньої культури Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Музика О. Я., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри образотворчого мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Радзівіл Т. А., кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри інструментального виконавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини;

Семенчук В. В., заслужений працівник культури України, доцент, завідувач кафедри музикознавства та вокально-хорового мистецтва Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

*Рекомендовано до друку вченою радою факультету мистецтв
Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини
(протокол № 11 від 27 травня 2022 р.)*

Мистецька освіта у контексті євроінтеграційних процесів : матеріали ІХ Всеукр.
М65 студ. наук. конф. (м. Умань, 12 травня 2022 р.) / МОН України, Уманський держ.
пед. ун-т імені Павла Тичини [та ін.] ; [редкол.: І. Г. Терешко (голов. ред.),
А. С. Коваленко, В. С. Калабська [та ін.]. – Умань : Візаві, 2022. – 189 с.

До збірника увійшли матеріали ІХ Всеукраїнської студентської наукової конференції «Мистецька освіта у контексті євроінтеграційних процесів», яка відбулася на базі факультету мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини 12 травня 2022 року.

УДК 37.013:7]:37.014.25(4-6ЄС)(06)

ЗМІСТ

Билим Даяна Вплив народно-сценічного танцю на розвиток сучасної хореографії	8
Вербецька Кароліна Формування естетичного досвіду молодших школярів на засадах художньо-педагогічної діалогічної комунікації	11
Врадій Тетяна Театралізація українського танцю у творчості митців кінця ХІХ – початку ХХ ст.	14
Гаєвська Маргарита Імпровізація як засіб розвитку танцювальних здібностей у дітей підліткового віку	19
Гринчук Аліна Творчі принципи естрадного вокально-ансамблевого мистецтва	23
Грозан Софія Хмарно-орієнтовані технології в системі музичної освіти	26
Гук Віта Формування співочої культури молодших школярів	30
Дишлюк Юлія Особливості гармонізації хорових обробок Олександра Некрасова на прикладі аналізу обробки української народної пісні «Розкопаю я гору»	32
Дмитренко Єлизавета Інноваційні чинники у дизайні	36
Євтушенко Лада Образний підтекст у звукоінтонаціях української народної пісні «Козака несуть» в обробці Миколи Леонтовича	39

Калінцева Вероніка Сучасна інтерпретація народних обрядів весняного циклу в хореографічному мистецтві	42
Качур Іванна Формування інтересу до образотворчої діяльності в учнів початкової школи	46
Кириленко Інеса Розвиток хореографічної освіти на Сумщині в ХХ столітті	51
Кислюк Андрій Мінімалізм у творчості Майкла Наймена	56
Коваль Катерина Робота зі студентами на заняттях естрадного вокалу	59
Ковальська Тетяна Розвиток музичного смаку у студентів-музикантів на заняттях з «музичної інформатики»	62
Кондратюк Ірина Традиційні сюжети та образи в українському хореографічному мистецтві	66
Копильчук Андрій Інструменти творення motion-дизайну з прикладами їх застосування	70
Костюк Ангеліна Обґрунтування змісту етнокультурної освіти молоді засобами народного танцю у хореографічних колективах	74
Кравчук Олександр Українська культура в контексті світової	79
Кулик Марта Естетичні та соціально-економічні характеристики сучасних motion-продуктів	82

Курка Руслан Анімація в моушн дизайні	86
Куценко Валерія Особливості застосування йоги в хореографічному мистецтві	89
Михайловська Дарина Передумови розвитку французького скрипкового мистецтва	94
Муравко Олена Роль кольору в художньо-естетичному розвитку школярів засобами декоративно-прикладного мистецтва	98
Муравко Станіслав Розвиток творчих здібностей старшокласників у процесі створення декоративного пейзажу	101
Немченко Адріана Особливості вокальної підготовки студентів-музикантів у народній співацькій манері	104
Олійник Максим Формування в учнів закладів загальної середньої освіти художньо-естетичного сприйняття природи засобами пейзажного жанру	108
Пасько Оксана, Донченко Світлана Здійснення міждисциплінарного підходу в процесі підготовки майбутніх дизайнерів одягу до самоосвіти	112
Петрюк Едуард Специфічні ознаки виконавства та виконавської майстерності	117
Рачінська Катерина Формування хореографічних здібностей дітей у дитячому хореографічному колективі	121

Сліпченко Ірина Методика організації і проведення хореографічних занять для дітей старшого дошкільного віку	124
Снігур Мирослав Українська трансформація танцю «Карпет»	128
Стасі Дмитро Особливості створення хореографічної композиції на основі літературного твору	133
Суміна Олена Роль декоративно-прикладного мистецтва в сучасній системі освіти	137
Тесленко Анна Виховання патріотизму в дітей шкільного віку (6-14 років) засобами сучасної хореографії	141
Ткачук Яна Феномен хорових обробок української народної пісні в творчості О. Яковчука	144
Третяк Діана Розвиток художньо-естетичного сприйняття учнів як психолого-педагогічна проблема	147
Третяк Софія Особливості сутності складної двочастинної музичної форми ...	150
Умарова Вероніка Художній образ у мистецтві портрету	156
Фанта Сергій Сценічна культура як невід’ємна складова формування артистизму піаніста	159
Харитоновна Марія Використання анімаційних прийомів	

на уроках образотворчого мистецтва як запорука творчого розвитку школяра	163
Кашубович Христина Роль штрихів у інтерпретації фортепіанних сонат епохи класицизму на прикладі сонати e-moll Й. Гайдна	168
Цеховська Аріна Українська фортепіанна музика малих форм ХХ ст.	173
Шевченко Влада Фольклор і фольклоризм в творчості О. Яковчука (на прикладі обробок української народної пісні для чоловічого хору)	176
Юркевич Катерина Методика підготовки учнів до роботи над хореографічними етюдами	179
Янковенко Анна Особливості національного виховання молоді засобами музичного мистецтва в умовах євроінтеграції	182
Янцевич Марія Шляхи формування професійної компетентності музиканта-педагога	186

раніше звеличували короля – Сонце у Франції або імператрицю Катерину Другу в Російській імперії, то зараз дане питання актуалізується на період виборної гонки в уряди всіх країн. У сучасності найбільшої значущості в цей період набуває графічний дизайн, об'єми і якість продукції якого залежать від нових технологій.

Можна зробити висновок, що до інноваційних чинників, що впливають на процес дизайн проєктування, слід віднести новий тип мишлення, нову техніку, нові технології, нові матеріали, нові методики створення об'єктів дизайну.

Список використаних джерел:

1. Папанек В. Дизайн для реального світу. М. : Д. Аронів, 2004. 416 с.
2. Райлі Н. Елементи дизайну. Розвиток дизайну і елементів стилю від Ренесансу до Постмодернізму. М. : ТОВ «Магма», 2004. 544 с.
3. Устін В. Б. Композиція в дизайні. Методичні основи композиційно художнього формоутворення в дизайнерській творчості : навчальний посібник. М. : АСТ, Астрель, 2007. 239 с.

Лада Євтушенко,

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини

Науковий керівник:

старший викладач кафедри музикознавства
та вокально-хорового мистецтва

О. В. Сухецька

ОБРАЗНИЙ ПІДТЕКСТ У ЗВУКОІНТОНАЦІЯХ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ПІСНІ «КОЗАКА НЕСУТЬ» В ОБРОБЦІ МИКОЛИ ЛЕОНТОВИЧА

Ой ви, білі лебедоньки, голосні пісні,
Ви літайте, ви шугайте в рідній стороні!
Згинув славний Леонтович у досвітній час,
Білі крила, як вітрила, залишив для нас.
Слава славна не поляже, не помре в віках,
Славен славний Леонтович,
Хай живе в піснях!

Максим Рильський

Українська хорова музика багата на яскраві творчі особистості серед яких особливе місце посідає Микола Леонтович, котрий у своїй творчості, органічно злитий з багатющою народнопісенною культурою України, вигрив досконалі й неперевершені форми виявлення у музиці художньої суті національного духу. Сама постать митця довгі десятиліття, немов магніт, притягує до себе увагу не тільки музикантів, шанувальників хорового співу, а й пересічних людей.

Серед знаменитих хорових обробок композитора, які з'являються у найбільш плідний – тульчинський – період творчості виділимо хор-реквієм «Козака несуть». У даному дослідженні ми зосередимося на образному підтексті, який автор обробки передає засобами музичної виразності.

В піснях-реквіємах: «Козака несуть», «Із-за гори сніжок летить», «Смерть» Микола Леонтович талановито переосмислив мелодіку народного плачу, використовуючи специфічне звучання окремих голосів та цілих хорових груп, застосовуючи різні хорові звукові ефекти, наприклад: спів із затуленим ротом.

Досліджувана нами обробка – «Козака несуть» – належить до суспільно-побутових, а саме – козацьких пісень, які виникли в XV-XVI століттях з появою козацтва і увібрали в себе інформацію про історичні реалії епохи: боротьбу з ворогами, перемоги і поразки козацького війська, полон, рабство, життя на чужині і т. д. Серед інших найпоширеніших тем козацьких пісень – є тема смерті.

Українська народна пісня «Козака несуть» описує трагічну, скорботну, траурну ходу, тугу за загиблим козаком: «Козака несуть і коня ведуть. Кінь головоньку клонить. А за ним, за ним його дівчина, білі рученьки ломить. Ой ломи, ломи білі рученьки до єдиного пальця! А не знайдеш ти, дівчинонько, над козака коханця!» Жодними словами неможливо описати горе дівчини від втрати коханого, який загубив життя у бою, демонструючи, притаманну козакові, вищу душевну мужність, стійкість, шляхетність, патріотичний дух, безстрашність, волю, відданість справі національного визволення, козацьку славу. Останній рядок: «А не знайдеш ти, дівчинонько, над козака коханця!» свідчить про те, що саме такими рисами володів її коханий, той, чиєю вона вже ніколи не буде.

В уявленнях давніх українців кінь допомагає долати етапи переходу з одного світу в інший, отже, наділений надприродними можливостями, має значення божественного або хтонічного

посередника. У більшості найдавніших жанрів українського фольклору кінь виконує роль медіатора між світами.

Обрядові пісні засвідчують, що кінь має божественне походження – це дар Божої Матері чи самого Господа парубкові за певні заслуги чи на знак поваги. Кінь є обов'язковим атрибутом зрілого чоловіка-воїна, символізує лицарську вдачу господаря, його незламний дух, прагнення свободи та незмінне бажання за неї боротися, є символом духовної чоловічої міці та лицарського благородства, чоловічого ества загалом [2].

Внутрішній світ козаків, їхня трагічна доля без прямого покликання на історичні факти й реальних осіб утілені в низці соціально-побутових пісень балад, до яких належить і пісня «Козака несуть» [3, с. 110-113].

Дана обробка наділена усіма ознаками жанру балади: невеликий за обсягом твір, невелика кількість персонажів, напружений сюжет., використання повторів: «А за ним, заним...», «Ой ломи, ломи...».

Микола Леонтович обирає тональність g-moll, яка яскраво передає сумний, трагічний, тужливий характер твору. Відображення голосом та словом художнього образу твору потребує від виконавців тонкого відчуття темпу і характеру, який чітко зазначає композитор – «доволі широко», «сумно, печально», «в характері маршу».

Особливий сум передають низхідні інтонації в партії басів у низькій теситурі, в заспіві. Також, на нашу думку, таку емоцію яскраво виражає партія сопрано в 17-22 тактах, а саме: низхідний рух спочатку половинними, далі четвертними і восьмими тривалостями. Даний вокальний хід показує величезний жаль за коханим. За рахунок низхідного руху мелодії в 26-28 тактах хід F-D-C-A-D-C-B-A в партії сопрано викликає у слухача напругу та особливо виражає не лише тугу, а й страшний розпач.

Перші такти пісні (баси) – своєрідний вступ, суворий начерк траурної ходи. Усе тут – і низький регістр, і поступове спадання мелодичної лінії, і дещо похмуре звучання басів, – покликане змалювати картину похорону народного героя-козака. Ще від самого початку слухач проймається тими емоціями, які намагався передати Микола Леонтович, одразу чує, що це є пісня-плач, пісня-туга, пісня-жаль. Вступна мелодія басів (доречі, дописана до народного оригіналу композитором) проведена у творі кілька разів, з'являючись, як правило, там, де виникає потреба підкреслити траурний характер

музики. Наголошення на ній зумовлює наскрізність структури [1, с. 51].

Таким чином, філігранно застосовуючи вище згадані засоби музичної виразності, Микола Леонтович вкотре демонструє свою майстерність, чітко, повно і цілком досконало передаючи образний підтекст української народної пісні хору-реквієму «Козака несуть».

Список використаних джерел:

1. Завальнюк А. Микола Леонтович. Листи, документи, духовні твори. Вінниця : ПП «Нова книга», 2006. 273 с.
2. Левчук О. І. Образ коня в системі зооморфної символіки українського фольклору : дис. ... канд. філол. наук. : 10.01.07. Львів, 2021. 240 с.
3. Серeda Н. Мотиви козацтва у мистецтві першої половини ХІХ ст. *Традиції та новітні технології у розвитку сучасного мистецтва* : збірник матеріалів V Всеукр. наук. конф., Черкаси, 30 лист. 2018 р. Упоряд. Л. І. Полудень, Ф. А. Гонца. Черкаси : Видавець Третяков О. М., 2018. 156 с.

Вероніка Калінцева,
Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини
Науковий керівник:
кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри хореографії та
художньої культури В. А. Сизоненко

СУЧАСНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ НАРОДНИХ ОБРЯДІВ ВЕСНЯНОГО ЦИКЛУ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

У публікації досліджується сучасна інтерпретація обрядів весняного циклу на прикладі вокально-хореографічних композицій із репертуару академічних ансамблів танцю України. Автором розглянуто такі композиції: «Закликання весни» театру народного танцю «Заповіт» (художній керівник та головний балетмейстер – Б. Колногузенко), «Ой, весна, весна» Волинського народного хору (головний балетмейстер – В. Смирнов) та «Весняні хороводи» Академічного ансамблю пісні і танцю «Поділля» (художній керівник та головний балетмейстер – А. Кондюк).